

**Luostarivuoren Lyseon lukion
tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma
2023 - 2025**

1. Johdanto

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelu on koko oppilaitoksen yhteinen prosessi: suunnitteluun osallistuvat niin opiskelijat, lukioyhteisön työntekijät kuin opiskelijoiden huoltajatkin. Tasa-arvolla viitataan Suomen lainsäädännössä naisten ja miesten väliseen tasa-arvoon sekä sukupuoli-identiteetistä ja sukupuolen ilmaisusta johtuvan syrjinnän poistamiseen. Yhdenvertaisuus terminä viittaa samanarvoisuuteen eri ihmisryhmien välillä. Käsitteiden lähekkäisyyden vuoksi on perusteltua liittää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmat yhteen.

Opiskelijoita ja lukioyhteisön muita jäseniä on kohdeltava yksilöinä – ilman heidän taustaansa koskevia oletuksia. Moninaisuuden huomioon ottaminen tarkoittaa, että ketään ei kategorisoida esimerkiksi hänen taustaansa yhdistettävien stereotyyppien kautta. Moninaisuudelle on tärkeää antaa tilaa kaikessa oppilaitoksen toiminnassa. Yhteisönsä moninaisuuden tunnustamalla ja huomioimalla lukio tukee jokaisen jäsenensä hyvinvointia, opiskelua ja työntekeä.

Luostarivuoren Lyseon lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma astuu voimaan 1.3.2023. Suunnitelma laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan, tämä suunnitelma vuosiksi 2023–2025. Suunnitelmassa kuvataan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen kartoittaminen, kehittämistoimenpiteiden valinta, kirjaaminen, työstä tiedottaminen, toimeenpano, arviointi ja seuranta sekä toimintaohjeet syrjinnän ja häirinnän ehkäisemiseksi.

1.1. Lainsäädäntö

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Luostarivuoren Lyseon lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa voidaan päivittää tarpeen mukaan, jotta se vastaa kulloisenkin lukuvuoden tilannetta ja tarpeita.

Suunnitelma tulee kuitenkin päivittää vähintään kolmen vuoden välein ja suunnitelma sisällytetään osaksi opetussuunnitelmaa.

Tasa-arvoa tulee edistää kaikessa toiminnassa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Tarkoituksena on luoda sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa.

Tasa-arvolain 5 §:ssä säädetään, että viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytoilla ja pojilla sekä naisilla ja miehilla on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen, sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tämän lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvoa edistetään koulutuksessa ja opetuksessa lasten ja nuorten ikä ja kehitys huomioon ottaen.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään välitön ja välillinen syrjintä sekä häirintä. Välittömällä sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa: 1) naisten ja miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella; 2) eri asemaan asettamista raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä; 3) eri asemaan asettamista sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella. Välillisellä sukupuoleen perustuvalla syrjinnällä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa: 1) eri asemaan asettamista sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun nähden neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos menettelyn vaikutuksesta henkilöt voivat tosiasiallisesti joutua epäedulliseen asemaan sukupuolen perusteella; 2) eri asemaan asettamista vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella.

Yhdenvertaisuuslaissa mainittuja syrjintäperusteita ovat ikä, etninen tai kansallinen alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, terveydentila, perhesuhteet, ammattiyhdistystoiminta, poliittinen toiminta, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilöön liittyvä syy (esim. varallisuus, raskaus).

Häirintää on henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy edellä todettuun syyhyn (ikä, alkuperä, kansalaisuus jne.) ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri. Käyttäytyminen käsitteenä pitää sisälään puheet, viestit, ilmeet, eleet jne.

Perustuslain 6 § mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä eikä ketään saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

2. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tilanteen kartoitus

2.1. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön edistyminen ja lukiomme arvot

Luostarivuoren Lyseon lukio on **syrjinnästä vapaa alue**. Tämä tarkoittaa, että yhteisönä sitoudumme puuttumaan syrjintään, häirintään ja kiusaamiseen sekä edistämme ihmisten yhdenvertaisuutta.

Luostarivuoren Lyseon lukio tekee yhteistyötä muiden Turun lukioiden kanssa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelussa. Tavoitteena on työn tasalaatuisuus kaikissa oppilaitoksissa. Opiskelijamme ovat olleet mukana kehittämässä alun perin vuonna 2016 tehtyä kyselyä, jotta se palvelisi parhaalla tavalla lukioiden tarpeita. Opiskelijat antavat matalalla kynnyksellä palautetta oppilaitoksen toiminnasta esimerkiksi opiskelijakunnan hallituksen kautta. Opettajille tarjotaan säännöllisesti täydennyskoulutusta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoista.

Turun lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely toteutetaan kahden vuoden välein. Nyt kysely on tehty yhteensä neljä kertaa vuodesta 2016 lähtien.

Vuoden 2022 kyselyssä tulokset paranivat Turussa jokaisella osa-alueella:

Tulokset osa-alueittain

Jokainen osa-alue koostuu useasta väittämästä.

2.2. Opiskelijamäärä ja kysely

Lukuvuonna 2022-2023 Luostarivuoren Lyseon lukiossa oli tilastointipäivänä 20.9.22 759 opiskelijaa. Lokakuussa 2022 toteutettiin Turun toisen asteen yhteinen kysely tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman laatimista varten. Kysely toteutettiin ryhmänohjauksen yhteydessä Webropol-kyselynä. Kyselyyn osallistuivat kaikki vuositasot. Kysely lähetettiin opiskelijoille Wilma-järjestelmässä ja siihen vastasi 394 opiskelijaa. Vastausprosentti oli 51,9.

2.3. Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa

Luostarivuoren Lyseon lukioon otetaan vuosittain 264 opiskelijaa, joista 100 % yleislukiolinjalle peruskoulun päättötodistuksen mukaisessa paremmuusjärjestyksessä. Valinta suoritetaan valtakunnallisessa yhteishaussa. Hakijoiden määrä vaihtelee vuosittain.

2.4. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvittäminen, käsittely ja tiedottaminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvittämisessä on hyödynnetty loppuvuodesta 2022 tehdyn kyselyn tuloksia. Ennen kyselyn tekemistä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoja on käsitelty ryhmänohjauksessa. Tulokset ja tasa-arvo -ja yhdenvertaisuussuunnitelma on esitelty opiskelijakunnalle ryhmänohjaustuokiossa 14.2.2023 ja niistä on keskusteltu yhteisesti. Opiskelijat ovat saaneet pienryhmissä keskusteltuaan ehdottaa mielestään tärkeimpiä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden kehittämiskohteita. Opiskelijakunta on saanut myös antaa palautetta kyselystä. Tulokset käsiteltiin lukion monialaisen opiskeluhuoltoryhmän (LUMO) kokouksessa ((edustajat opiskelijoista, huoltajista ja henkilökunnasta) sekä opettajainkokouksessa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma käsiteltiin opiskelijakunnan hallituksen kanssa 27.2.2023. Ryhmänohjaajat esittelivät tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan valitut kehittämiskohteet opiskelijoille ryhmänohjauksessa 28.2.2023 Suunnitelma on nähtävissä Wilmassa ja lukion kotisivuilla opetussuunnitelman liitteenä.

3. Kyselyn tulokset

Luostarivuoren Lyseon lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanne on kokonaisuudessaan hyvä. Opettajien ja muun henkilökunnan suhtautuminen opiskelijoihin -osion keskiarvo oli 3,6. (Yksittäisistä väittämistä suhtautuminen sukupuoleen -vastauksen keskiarvoksi tuli 3,4.)

Asteikolla 1-4 alle 3,5:n menevät arvot vaativat huomiota. Tällaisia kohtia kyselyssä oli seuraavissa osioissa:

Opiskelijoiden suhtautuminen toisiin opiskelijoihin -osion keskiarvo oli 3,3.

Opiskelijat kohtelevat toisiaan kunnioittavasti -osion keskiarvo oli 3,3.

Esteettömyys ja palveluiden saavutettavuus -osion keskiarvo oli 3,4.

Mahdolliset näihin liittyvät tapaukset, jotka tulevat henkilökunnan tietoon selvittää ja käsitellä asianmukaisesti.

Syrjimistä tai kiusaamista nykyisten opintojensa aikana oli kokenut 2,8 % vastaajista, yhteensä 11 henkilöä. Tehokkaimmiksi keinoiksi kiusaamisen ehkäisyyn mainittiin yhteishengen parantaminen oppilaitoksessa, asiaan puuttuminen tehokkaammin kurinpitotoimin sekä järjestämällä yhteistä tekemistä.

9,0 % vastaajista (34 henkilöä) kertoi välttelevänsä jotakin oppilaitoksen tilaa, esimerkiksi ruokailua tai opiskelijoiden tilaa. Opiskelijoita pyritään kannustamaan yhteisiin ruokailuhetkiin.

4. Toimenpiteiden valinta

Vuosien 2023-2025 kehittämiskohteiksi valittiin vastausten perusteella:

kehittämiskohde	tavoitteet	toimijat	ajankohta	seuranta
Ryhmäytyminen	- periodin alun ryh- mäytyminen - ryhmäytymisen huomioiminen oppi- tunneilla ja ryhmän- ohjauksissa - muu yhteisöllinen toiminta	- opettajat ja ryhmänohjaajat - opiskelijakun- nan hallitus - tutorit - sometiimi - muut tahot	2023-2025	- kyselyt - opiskelijahuollosta vastaavat opettaja- jat ja rehtorit
Sukupuolten tasa-arvoi- nen kohtelu	tasa-arvoiseen koh- teluun panostaminen	- opettajat - opiskelijat - muut tahot	2023-2025	- kyselyt - opiskelijahuollosta vastaavat opettajat ja rehtorit

Tarkemmat toimenpiteet määritellään lukuvuosittain tavoitteiden pohjalta.

5. Toimintaohje

Jokaista oppilaitoksen jäsentä tulee kohdella asianmukaisesti ja kunnioittavasti. Opiskelijalla on laissa määritelty oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Syrjintä tai häirintä ei ole koskaan sen kohteeksi joutuvan syytä.

Tasa-arvoisessa ja yhdenvertaisessa oppilaitoksessa ei ole häirinnän sivustaseuraajia. Uskalla puuttua häirintään ja puolusta sen kohteeksi joutunutta.

Tunnista omat asenteesi

- Älä oleta. Jokainen on yksilö.
- Anna henkilön itse määritellä itsensä.
- Huolehdi, että kaikkien ääni pääsee kuuluville.
- Ole kriittinen oppimateriaalien suhteen. Millaisia stereotypioita ne toistavat; ketkä jäävät näkymättömiksi?
- Luo kaikkia arvostavaa ilmapiiriä!

Opiskelija: Jos joudut epäasiallisen kohtelun tai kiusaamisen kohteeksi, kerro asiasta oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvalle (esim. ryhmänohjaajalle, aineenopettajalle, rehtorille, terveydenhoitajalle tai kuraattorille). Mikäli häiritsijänä tai kiusaajana on opettaja, ota yhteyttä rehtoreihin.

Opettaja / rehtori: saatuasi ilmoituksen häirinnästä tai epäasiallisesta kohtelusta, keskustele asianosaisten kanssa. Kutsu asianosaiset myös yhteiseen keskusteluun. Osapuolet kertovat oman näkemyksensä tapahtuneesta. Sovi tilanteen ratkaisemiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä se, miten seuranta toteutetaan. Laadi tapahtuneesta kirjallinen muistio. Mikäli tilanne ei korjaannu, tulee ottaa käyttöön lukiolaissa mainitut kurinpitotoimet.